

Aleja potomków słynnych dębów Polski i Europy w Jeziorach Wysokich

Marek Maciantowicz

Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Zielonej Górze

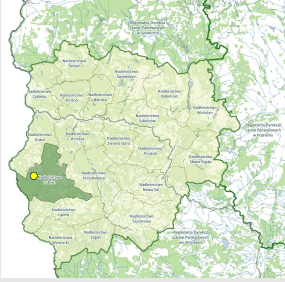

Wstęp

Wiekowe dęby niestety coraz częściej zamierają na naszych oczach. Jest to spowodowane zarówno czynnikami naturalnymi, jak w przypadku słynnych rogalińskich „braci”, oraz celowymi działaniami o charakterze przestępczym, jak podpalenia słynnych dębów: Chrobrego i Napoleona. Dlatego kilka lat temu byłem jednym z inicjatorów stworzenia miejsca, gdzie będzie można doświadczyć bezpośredniego kontaktu z potomkami drzew, których już nie ma lub które są już bardzo stare i prawdopodobieństwo ich śmierci jest stosunkowo wysokie.

LOKALIZACJA

Aleja znajduje się na terenie Ośrodka Edukacji Przyrodniczo-Leśnej (OEPL) w Jeziorach Wysokich, stanowiącego element Leśnego Kompleksu Promocyjnego (LKP) „Bory Lubuskie” obejmującego Nadleśnictwo Lubsko. W bezpośrednim sąsiedztwie alei znajduje się również największa w Polsce kolekcja rodzaju *Pinus*, licząca obecnie 45 gatunków sosen.

HISTORIA POWSTANIA ALEI

Sadzenie dębów najczęściej połączone jest z różnymi uroczystościami związanymi z działalnością LKP. **Pierwsze drzewa posadzone 25 czerwca 2009 roku** podczas Konferencji z okazji 15-lecia LKP „Bory Lubuskie”. Aktualnie w alei rosną potomkowie 7 słynnych dębów, a 3 kolejne sadzonki czekają na posadzenie. Drzewa posiadają stosowne certyfikaty lub zaświadczenia dotyczące pochodzenia.

Aleja miała być tworzona z par dębów, jednak nie zawsze była możliwość pozyskania dwóch okazów. Przy młodych drzewach znajdują się tablice informacyjne przybliżające historię, lokalizację, wymiary oraz ciekawostki dotyczące okazów matecznych. Wśród potomków są drzewa pochodzące z żółędzi zebranych ze słynnych dębów, szczepy, oraz ostatnio, drzewa pochodzące z kultur *in vitro*. Niestety wielu dębów, pomimo podejmowanych działań, nie udało się namnożyć, np. do alei nie udało się pozyskać żółędzi z dębu szypułkowego z Ivenack, który ma największą objętość pnia na świecie oraz żółędzi z Dębu Bażyńskiego.

Aktualny widok alei. Najstarsze drzewa zostały posadzone 15 lat temu.

Aleja jest sukcesywnie rozwijana i stanowi ważny element edukacji przyrodniczej, a w szczególności dendrologicznej, przybliżając osobom odwiedzającym OEPL, tematykę okazowych dębów w Polsce i Europie, ale również, w przypadku szczepów czy drzew pochodzących z kultur tkankowych - stanowiąc specyficzne archiwum genów. Równocześnie aleja pozwala doświadczyć bezpośredniego kontaktu z potomkami kilku historycznych dębów, których już nie ma wśród nas.

WYKAZ DĘBÓW ZNAJDUJĄCYCH SIĘ W ALEI

1. Potomkowie dębu „**Chrobry**”. Dwie sadzonki z żółędzi, posadzone 25.06.2009 r. Sadził prof. Andrzej Grzywacz.
2. Potomkowie dębu „**Napoleon**”. Dwie sadzonki z żółędzi, posadzone 25.06.2009 r. Sadził dr Janusz Dawidziuk.
3. Potomkowie dębu „**Bartek**”. Dwie sadzonki z żółędzi, posadzone 25.06.2009 r. Sadził Dyr. Siegfried Lüdecke – Urząd Lasów Państwowych Brandenburgii.
4. Potomkowie „**Dębu Mużakowskiego**” - *Quercus petraea* 'Muscaviensis'. Są to dwa spośród 118 szczepów pozyskanych z drzew w parkach w Nietkowie i Mużakowskim, posadzone 25.06.2009 roku. Sadził Dyr. RDLP w Zielonej Górze - Leszek Banach.

Prof. Grzywacz sadzący potomka dębu Chrobry.

Przy każdym dębie znajdują się tablice informacyjne.

5. Potomek dębu „**Lech**” z Rogalina. Jedna sadzonka, wyhodowana z żółędzi. Przekazana przez Nadleśnictwo Babki. Została posadzona przez gospodarza obiektu.
6. Potomek dębu „**Alte Eiche**” (1 szt.) z Gießen (dzielnica miejscowości Rödgen). Według opisu jest to najstarszy dąb w Hesji. Jedna sadzonka wyhodowana z żółędzi, została przywieziona i posadzona 24.10.2012 roku przez uczniów i dyrektora szkoły w Usingen, przebywających w Brodach w ramach wymiany uczniowskiej.
7. Potomek dębu „**Major Oak**” nazywanego również „Dębem Robin Hood’a”. Jedna sadzonka wyhodowana z żółędzi, została przesłana przez leśnika Paula Cooka pracującego w rezerwacie Sherwood Forest Visitor Center. Dąb został posadzony w dniu 14.10.2022 r., podczas konferencji "Na straży lasów - 40 lat po wielkim pożarze".

Dęby planowane do posadzenia w najbliższym czasie:

8. Potomek dębu „**Rus**” (1 szt.) – pochodzi z kultur tkankowych, przekazany przez prof. Chmielarza z Instytutu Dendrologii PAN w Kórniku.
9. Potomek „**Dębu Wybickiego**” (1 szt.) – pochodzi z kultur tkankowych, przekazany przez prof. Chmielarza z Instytutu Dendrologii PAN w Kórniku.
10. Potomek dębu „**Kvilleken**” (Rumskulleken) (1 szt.) – sadzonka wyhodowana z żółędzi - przekazana przez pana Krzysztofa Borkowskiego (Sekcja Drzew Pomnikowych PT).

Potomek „Dębu Wybickiego”.

Potomek dębu „Kvilleken”.

Potomek dębu „Rus”.